

Lakivaliokunta

Lausuntopyyntönnä 24.4.2026

Syyttäjälaitoksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ydinenergilain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta (HE 72/2026 vp)

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ydinenergiasta poistetaan ydinräjähteitä koskeva kielto. Muutoksen jälkeen ydinräjähteiden maahantuonnin, valmistamisen, hallussapidon tai räjäyttämisen kieltä koskeva kansallinen sääntely perustuisi yksinomaan rikoslakiin.

Rikoslain 34 luvun 6 §:n ydinräjähdeterikosta koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että siihen sisällytettäisiin erikseen määritelty poikkeusperusteet, joiden nojalla ydinräjähteen tuominen Suomeen sekä sen kuljettaminen, toimittaminen tai hallussapito Suomessa olisi sallittua. Poikkeuksen soveltaminen edellyttäisi, että toiminta liittyy Suomen sotilaalliseen puolustamiseen joko osana Pohjois-Atlantin liiton yhteistä puolustusta tai muuta puolustusyhteistyötä, tai suoraan Naton yhteiseen puolustukseen taikka puolustusyhteistyöhön. Lisäksi edellytyksenä olisi, että toiminta tapahtuu sitä koskevan kansallisen päätöksenteko- tai kansainvälisen sopimusjärjestelmän mukaisesti.

Syyttäjälaitoksen ei ole tarpeen lausua lainmuutoksen taustalla olevista ulko- ja turvallisuuspoliittisista näkökohdista.

Rikosoikeudenhoidon näkökulmasta totean, että esitetty rikoslain 34 luvun 6 §:n 4 momentin poikkeussäännös kytkeytyy suhteellisen laajoihin ja ei-normatiivisesti määriteltyihin käsitteisiin ”Suomen sotilaallinen puolustus”, ”puolustusyhteistyö” ja siihen että poikkeuksen piiriin kuuluvan toiminnan tulee tapahtua ”sitä koskevan päätöksenteko- tai sopimusjärjestelmän mukaisesti”. Kyse on rikosvastuuta rajavaa poikkeuksesta erittäin vakavan rikoksen osalta, mikä korostaa sääntelyn

täsmällisyyden ja ennakoitavuuden merkitystä. Ehdotettua muotoilua voidaan tältä osin pitää rikosvastuun ulottuvuuden selkeyden kannalta ongelmallisena. Lisäksi on todettava, että esitetyn poikkeussäännöksen soveltaminen edellyttää lainkäyttäjältä laajaa valtiosääntö- ja hallinto-oikeudellista arviointia. Tämän arvioinnin haasteellisuutta lisää se, ettei esityksessä säädetä ennakollisesta lupa-, ilmoitus- tai valvontamenettelystä eikä määritellä viranomaista, jonka tehtävänä olisi etukäteen varmistaa poikkeussäännöksen edellytysten täyttyminen yksittäistapauksissa.

Hallituksen esitys ei näin ollen sisällä nimenomaista valvontamekanismia eikä osoita yksittäistä vastuullista valvontatahoa niitä tilanteita varten, joissa ydinräjähde tuodaan Suomeen rikoslain poikkeussäännöksen nojalla. Tältä osin sääntely nojaa ensisijaisesti poliittiseen ja valtiosääntöiseen vastuuseen sekä mahdolliseen jälkikäteiseen laillisuus- ja rikosoikeudelliseen arviointiin.

Jukka Rappe

apulaisvaltakunnansyyttäjä

Sampsa Hakala

valtionsyyttäjä

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

